

23. Ontario: Ministry of Citizenship, Immigration and International Trade. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.citizenship.gov.on.ca/english/newcomers/index.shtml>.
24. Prince Edward Island: Office of Immigration. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gov.pe.ca/immigration>.
25. Senate of Canada. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sen.parl.gc.ca/portal/home-e.htm>.
26. The government of Alberta's Immigration Help Centre. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.albertacanada.com/opportunity/immigrating/helpcentre.aspx>.
27. The Governor General of Canada His Excellency the Right Honourable David Johnston. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gg.ca/index.aspx>.
28. This is New Brunswick. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.welcomenb.ca/content/wel-bien/en.html>.
29. Welcome British Columbia. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.welcomebc.ca/Immigrate/immigrate-BC/Services-for-Newcomers-to-BC.aspx>.

Mariia Burtseva, PhD student of the Government Organization «The Institute of the World History National Academy of Sciences of Ukraine», Kyiv, Ukraine.

OFFICIAL ONLINE RESOURCES FOR STUDYING CANADIAN IMMIGRATION POLICY FROM 1976 TO 2012

***Abstract.** The challenges of immigration processes caused the crisis of a multiculturalist and tolerant society. Thousands of refugees and immigrants with different backgrounds are looking for their new home. Studying successful experience could give us an opportunity to understand the way of reaching tolerance in this multicultural world. One of the regions with successful experience is the Canadian Federation. Owing to the development of its own immigration policy in the 1960s, Canada gave a new life to immigrants and refugees from different regions. The article shows an importance of web-sources for them who examining this area. It shows official websites of Canadian authority both at federal and provincial governments. Especially it analyses the Senate and the House of Commons, the Governor-General of Canada, ministries and the governments of provinces and territories. The general scientific theory and such empirical methods as critical analysis, synthesis of sources and method of qualitative analysis of text messages are used. This paper describes the instructive possibilities of the official sources and availability of the materials. It focuses on documents, statistics, aspects of immigration policy, and information for prospective immigrants and refugees. Essentially, the article illustrates opportunities for those researches who work with these resources. And also it illustrates the importance of the materials for studying Canadian immigration policy from 1976 to 2012.*

***Key words:** Canada, Immigration Policy, Online Resources, Federal Government.*

УДК 101.1:316.314.743

<http://doi.org/10.17721/2521-1706.2016.02.220-227>

Тетяна Цимбал,

доктор філософських наук, доцент,

ДВНЗ «Криворізький національний університет»

УКРАЇНСЬКА ЕМІГРАЦІЯ В ЗАХІДНІЙ КАНАДІ: ДОСВІД ФІЛОСОФСЬКОЇ РЕФЛЕКСІЇ

***Анотація.** У статті розглядається досвід філософського осмислення української еміграції в Західну Канаду. Проаналізовано особливості, характерні риси перших еміграційних потоків з України на межі ХІХ–ХХ століть, умови формування діаспори як засобу буттєвого вкорінення емігрантів на новому культурно-історичному ґрунті. Значна*

увага також звертається на особливому внеску українців у розвиток економіки і культури, громадського і політичного життя канадського суспільства.

Акцентуючи увагу на науковій новизні досліджуваної проблематики, автор статті намагається показати її крізь призму власної концепції розуміння буттєвого вкорінення людини. У контексті висвітлення, аналізу особливостей української еміграції до Канади, автор розглядає особливості інтеграції українського народу в канадський соціальний, культурний простір. Українська еміграція, йдеться у публікації, це надто складне, багатогранне явище, починаючи з проблеми розгляду, тлумачення самого поняття до різних аспектів виникнення, формування українських еміграційних хвиль до Північної Америки загалом й Західної Канади зокрема.

Узагальнюючи, у висновках до статті дослідниця зокрема підкреслює, що проблема еміграції відрізняється багатством смислів та відкриває необмежені можливості для подальшого її осягнення, дослідження у полідисциплінарному науковому дискурсі.

Ключові слова: українська еміграція, Західна Канада, буттєве вкорінення, культурно-історичний ґрунт, діаспора.

Одними з найактуальніших проблем сьогодення, що потребують філософського осмислення, філософської рефлексії, є ті, що породжені свободою пересування людини, а саме: міграція, еміграція, імміграція та інші, дотичні до названих. Відомо, що міграції існують стільки, скільки існує людина, мають різні історичні форми та різні значення на певних етапах історичного розвитку людства. Сьогодні міграція є глобальним явищем, що відіграє значну роль у системі зовнішніх зв'язків держав та у внутрішній системі більшості країн. Саме тому наш час називають «плинним» (З. Бауман) або «століттям міграцій» (М. Кастельс). Загальна міграційна активність має в кожній країні певні наслідки: деякі країни потерпають від величезної кількості іммігрантів, що намагаються поліпшити рівень свого життя за рахунок країни-реципієнта, а деякі, навпаки, – втрачають трудові ресурси, інтелектуальний потенціал та потрапляють у «демографічну яму». Так з 1960 до 2005 р. питома вага іммігрантів у розвинених країнах зросла з 3,4% до 10,3% [10].

Для України, однієї з найбагатших країн світу за природними ресурсами, гостро постає проблема втрати головного капіталу та провідної цінності – корінного населення, українців. У процесі осмислення цієї проблеми важко відділити теоретичну актуальність від політичної злободенності. Адже сьогодні етнічні українці фактично поділені навпіл: половина проживає на батьківщині, а половина (за різними оцінками, від 16 до 25 млн.) розкидана по світах [6, с. 6].

Однак проблема еміграції українців, як і загалом міграцій, у багатьох аспектах залишається не розробленою. Особливо це стосується філософського смислу зазначеної проблеми. З усього спектра феномену еміграції вітчизняною наукою досліджувалися переважно правові аспекти як умови переселення мігрантів, деякі проблеми розселення, соціально-економічного становища іммігрантів (головним чином, в Америці, зокрема в Канаді), а також історія та надбання української діаспори. Так переселення українців вивчали відомі історики, зокрема: В. Ключевський, М. Грушевський, В. Пресняков, Б. Лановик, М. Траф'як, В. Ідзьо, В. Трощинський, А. Шевченко та ін. Соціологічні аспекти проблеми досліджують М. Шульга, С. Пірожков, І. Прибиткова, О. Ручка, та ін. Серед найґрунтовніших необхідно назвати роботи С. Наріжного, М. Марунчака, П. Кардаша та С. Кота. Починаючи з 1991 р., дослідниками з Канади та України видано довідник

«Зарубіжні українці», праці В. Євтуха і О. Ковальчука, присвячені українським поселенцям у Канаді, тощо. Проте більшість галузей науки, у тому числі й філософія, залишили проблему еміграції поза увагою.

Саме цим зумовлена актуальність авторської спроби філософського осягнення феномену еміграції загалом та української еміграції в Західну Канаду (як одного з найяскравіших прикладів) зокрема.

Наукова новизна запропонованого підходу полягає у вивченні української еміграції в контексті авторської концепції буттєвого вкорінення людини. Останнє визначається нами як «буття-для-себе» та «культура себе», як максимальна повнота буття людини, самоактуалізація та самореалізація всіх її сутнісних сил, можливостей, здібностей, смислів культури, цілей та цінностей, горизонт особистісного темпорального простору для вияву екзистенціалів духовності, творчості, свободи, суверенності й відповідальності [7, с. 8]. Крім того, уперше нами запропоновано філософське визначення поняття «еміграція», в якому онтологічні, екзистенційні та соціально-філософські категоріальні смисли взаємно підсилюють і взаємодоповнюють один одного, а саме: а) еміграція – це об'єктивація буттєвого знекорінення людини, намагання подолати трагічний розрив між актуальною локальною присутністю та потенційним глобальним буттям, між абсолютною цінністю особистості та втратою сенсу життя; це усвідомлення та реалізація іманентно-онтологічної спроможності до вкорінення на новому культурно-історичному ґрунті (за умови неможливості або проблематичності цього на батьківщині); б) еміграція – це одна з форм вияву свободи людини, спосіб реалізації індивідуальної гіпотези буття та особистого проекту життєвляштування; це процес темпорально та локально зорієнтованої самореалізації людини як прямування до бажаного та належного через можливе; в) еміграція – це переміщення людини з одного соціокультурного континууму в інший задля покращення умов особистісного буття та розгортання поля для самореалізації [8, с. 10].

Українська еміграція – надто складне явище, починаючи з проблеми формулювання самого поняття. Його можна розглядати як еміграцію з України або з українських земель, незалежно від державної приналежності в минулому. Тоді ми побачимо абсолютно різні за характером феномени: правове регулювання в Польщі, Литві або Австро-Угорщині й Російській імперії, до складу яких входили українські землі, кардинально відрізняються. Тим не менше, враховуючи відсутність інституту незалежної держави, можемо стверджувати, що для українців фактично ніколи не було створено нормальних умов реалізації права на вільний вибір місця проживання.

Історія масової української еміграції поділяється на певні етапи або хвилі, кожна з яких має свої причини та наслідки, характеризується специфічними формами, кількісними параметрами, соціокультурним значенням (у той же час індивідуальна еміграція, на нашу думку, має перманентний характер). Традиційно в історії української еміграції виділяється чотири хвилі: перша хвиля – кінець ХІХ – початок ХХ ст. (власне тоді розпочинається масова еміграція і до Західної Канади), друга – пореволюційна, третя – повоєнна, четверта – сучасна еміграція. Ми вважаємо, що логічно було б виділити у якості четвертої хвилі еміграцію кінця 60-х – початку 70-х років (періоду відлиги), а сучасна еміграція є вже п'ятою хвилею.

Звичайно, четверта хвиля не була такою масовою, як попередні чи остання, однак вона мала значний вплив на розвиток подальших політичних процесів у країні.

Причинами української еміграції традиційно визнають економічні й політичні. Однак високий еміграційний потенціал українства пояснюється у тому числі і особливостями ментальності, а саме: інтроверсивністю вищих психічних функцій у сприйнятті світу, зосередженістю людини на фактах і проблемах внутрішнього, індивідуального світу; кордоцентричністю, що проявляється в сентименталізмі, чутливості, любові до природи, антеїзмі, естетизмі народного життя, перевазі емоційного, почуттєвого над волею та інтелектом, морального над інтелектуальним.

У формуванні першої хвилі української еміграції, на нашу думку, провідну роль відіграв саме антеїзм як глибокий зв'язок людини із землею (і саме не із рідною землею, не з батьківщиною, а із землею-годувальницею) та бажання мати власні землі, господарювати на них, отримуючи прибуток та позитивні емоції.

Нагадаємо, що в останні роки XVIII ст. була остаточно знищена українська державність, і українці Правобережжя відійшли до Російської імперії, а галичани та буковинці потрапили під австрійське панування. Останні в результаті реформ Габсбургів мали певні культурні та політичні свободи, яких не було в українців у Росії. У XIX ст. в Європі відбуваються революційні зміни, пов'язані з індустріалізацією, урбанізацією та модернізацією. Шлях до цих процесів українцям відкрився після скасування кріпацтва (у 1848 р. в Австрії, 1861 р. – у Росії). Крім того, у другій половині XIX ст. відбувається потужний демографічний вибух: чисельність населення в Україні зростає на 72%, що перетворює її на найзаселенішу частину Європи [2]. З одного боку, це свідчить про зростання рівня життя, а з іншого – породжує серйозну проблему зайнятості. За даними О. Субтельного, у 90-х роках XIX ст. в Україні нараховується 10,7 млн. працездатних осіб, з яких у сільському господарстві працювало 2,3 млн., а в промисловості, торгівлі тощо – 1,1 млн. [4]. Інші ж 7,3 млн. були безробітними або частково зайнятими, що призвело до зубожіння більшості українців. Крім того, у 90-х роках XIX ст. та на початку XX ст. українське село переживає декілька неврожайних років. Від цього найбільше страждають безробітні селяни.

Таким чином, брак коштів для існування, злидні, безробіття спричинили масову еміграцію українських селян спочатку на схід Російської імперії (Кавказ, Середня Азія, Далекий Схід), а потім – і за океан. Еміграції також сприяла активність транспортних компаній, які рекламували нові місця проживання та обіцяли неймовірно вигідні умови праці та прекрасні умови проживання. Спеціальні агенти розповсюджували інформацію про умови переїзду та безкоштовне надання земельних ділянок, високий рівень заробітної плати на промисловому виробництві та в сільському господарстві. Така активність була зумовлена тим, що за кожного дорослого емігранта агент отримував 5 доларів, а за дитину – 2 долари.

Перші українські поселенці в Канаді та Південній Америці отримали статус колоністів. Саме так називали їх місцеві жителі. Поселення усіх європейців (незалежно від того, з колоніальної держави вони походили чи ні) називали колоніями. Такі назви отримували і ферми, і частини містечок, тобто будь-які локальні поселення іммігрантів. Поняття «діаспора» тоді не використовувалось, але по суті об'єднання українців на канадських землях мали діаспоральний характер.

Зауважимо, що сьогодні найбільш розповсюдженим є трактування діаспори як «сталого сукупності людей єдиного етнічного походження, що проживає в іноетнічному оточенні за межами своєї історичної батьківщини (або поза ареалом розселення свого народу)» [5, с. 33]. Діаспора розглядається як певна етнічна спільнота, що намагається зберігати рідну мову та культуру, підтримувати їх, сприяти їхньому розвитку в умовах перебування у чужому культурному просторі. Така культурно відмінна спільнота може бути побудована лише на ґрунті групової солідарності по відношенню до батьківщини, на ґрунті тісних колективних зв'язків.

Певні причини еміграції також можуть бути визначені як системоутворюючий фактор щодо діаспори. Так представники останньої, «заробітчанської» хвилі української еміграції не схильні до активного діаспорального життя, позаяк політичні емігранти другої та третьої хвиль української еміграції утворили потужну діаспору в різних країнах світу. З огляду на це, можна стверджувати, що діаспора виконує, крім етнокультурної, ще й етнополітичну або політично-ідеологічну функцію (опір, служіння батьківщині, боротьба за її визволення та незалежність тощо). У даному контексті діаспора виступає в ролі важливого зовнішньополітичного та економічного ресурсу, який останнім часом активно використовується різними країнами з метою створення суспільних, економічних, політичних, культурних та ін. зв'язків.

З іншого боку, утворення діаспор можна пояснити, використовуючи евристичний потенціал концепції «виклику-відповіді» А. Тойнбі. На нашу думку, діаспори і виникають як відповідь на виклики асиміляції країни-реципієнта, що може мати різну інтенсивність у чужому культурному середовищі. Діаспоральні ж утворення дозволяють етносу підтримувати на певному рівні власну національну ідентичність, самобутність і, тим самим, підтримувати життєздатність етносу в умовах імміграції.

Підкреслимо, що на відміну від еміграції, яка означає рух «з рідної країни», та імміграції, яка є рухом «в чужу країну», пересуванням у просторі, з метою облаштування в новій країні, діаспора означає не переїзд, виїзд чи в'їзд, не рух, а життя у певному місці (за сприятливих умов – власно обраному). Причому життя нормальне, повноцінне, життя людини, що прагне до укорінення на новому ґрунті. Вважаємо, в перспективі у країнах Америки та Європи діаспоральні групи будуть переважати метропольні, адже сьогодні такі тенденції спостерігаються і з кожним роком посилюються. Можна навіть припустити, що з часом виникатимуть нові транслокальні, електронно-інтернетні спільноти, що взагалі не будуть мати певної територіальної прив'язки. Але це справа майбутнього.

Таким чином, діаспора – це один з видів природного існування етносу, невіддільна частина історії його розвитку; це спосіб збереження життєздатності етносу в умовах еміграції. Проте головним є те, що діаспоральні утворення допомагають іммігрантам зберегти національну ідентичність, самосвідомість, коло спілкування, допомагають залишатися у просторі рідної культури, а значить – «у домі буття».

Перша хвиля української еміграції переважно має характер трудової. У всіх країнах, де оселилися українці, їхніми працьовитими руками було закладено основи подальшого економічного процвітання держав-реципієнтів. Звичайно, працювати першим переселенцям доводилося тяжко, але мігранти свідомо йшли на такі умови. Наприклад, уряд Канади розробив програму, відповідно до якої

кожному українцю відводилися величезні (за мірками України) угіддя неокультуреної землі. Натомість новий власник повинен був збудувати там хату, вести господарство та освоїти (виорати і засіяти) 14 га землі протягом трьох років. Якщо умова уряду не виконувалась, то людина втрачала право володіти землею.

Пропозицію отримати землю та господарювати на ній перші українські емігранти сприйняли позитивно, з ентузіазмом, позаяк це надавало можливість працювати на землі, жити практично хуторським способом, знаходитись у природному середовищі. І не дивлячись на те, що праця на землі була важкою, вона була бажаною. А найбільшою трагедією була втрата землі як буттєвого ґрунту під ногами. Причому «...прив'язаність до землі не зробила з них (українців – Т. Ц.) рабів, що ненавидять джерела своєї залежності, але суверенних людей, що відчули в собі благословення родючої сили землі, прийняли її і здобули тим тверду моральну базу свого існування» [1, с. 39].

Зауважимо, що українські переселенці першої хвилі переважно були галичанами або буковинцями, тому їх приваблювала саме Західна Канада з більш лісистими місцинами «паркленду», де наявні й родючі прерії, і малородючі землі, і ліси. За перші 20 років ХХ ст. українські поселення простягнулися на 2 тис. кілометрів від південно-східної частини Манітоби до північно-східної Альберти. І в наш час вихідці з України залишаються найзначнішим культурно-економічним елементом на даних сільськогосподарських угіддях.

Характеризуючи українську еміграцію першої хвилі до Західної Канади, необхідно зупинитися на декількох основних моментах.

По-перше, саме українці виявилися найбільш пристосованими до важкої праці на цілих землях прерій, інші ж іммігранти з Європи не хотіли братися за корчування лісів та розчищення земель під сільськогосподарські угіддя. Міністр внутрішніх справ Канади К. Сифтон, один з найбільших прихильників української еміграції до Канади, що іноді сам зустрічав переселенців, згадував у 1928 р., що на багнистих землях деяких районів, де не оселився жоден канадський або британський колоніст, осідали «галичани». Саме в Західній Канаді найбільше відчувався брак робочих рук, для освоєння диких земель, будівництва тощо. У 90-ті роки ХІХ ст. – найважчий період освоєння цієї території – у Західну Канаду прибувало приблизно по п'ять тисяч українців щорічно. Населення деяких канадських містечок було виключно українським (наприклад, Мирнам, Редберрі, Мондер, Стюартборн). Згідно статистичним даним 1926 р. господарства українців першої хвилі еміграції у трьох сільськогосподарських провінціях припадало 3,4 млн. акрів землі, а їхня вартість оцінювалася у 500 млн. доларів. Усього ж українці освоїли 40% цілини в Західній Канаді.

По-друге, основною сферою діяльності українців було саме землеробство, причому селекційною основою відомих на весь світ канадських сортів пшениці стало зерно, привезене українцями з батьківщини. Крім того, неоціненним є і внесок українців у розвиток тваринництва, зокрема бджільництва, молочного скотарства, а також у вирощуванні фруктів та овочевих культур (насамперед у Манітобі та Альберті). Приблизно 80–85% переселенців вели фермерські господарства, які і за результатами, і за методами роботи вважалися високорентабельними. Продукція українських виробників була високоякісною та отримувала нагороди на виставках. Наприклад на виставці, що проводилась у місті Вонда у 1911 р. як найкращі виробники відзначені два українці: Микола Чорний та

Михайло Лучишин. Недаремно українців називають «відмінними фермерами», «ідеальними господарями» дослідники освоєння Канади [3].

По-третє, значна кількість українських емігрантів працювала і на будівництві залізниць, що давали змогу дістатися найбільш віддалених куточків Західної Канади. На межі XIX–XX ст. щодобово в Канаді будувалося приблизно дві милі залізниць. При чому, як підкреслює Д. Хілл, «українці забезпечили основну масу робочої сили на залізницях» [9].

По-четверте, саме українці складали більшість серед сезонних працівників на лісорозробках, у копальнях і на шахтах, на літніх польових роботах. А також робоча сила українців використовувалася на будівництві західноканадських міст. Українці будували трамвайні колії, каналізацію, водопровід тощо, тобто виконували роботу, на яку не погоджувалися інші європейські емігранти.

Таким чином, враховуючи значення освоєння Західних земель для поставання і зміцнення економічного і соціально-політичного ґрунту канадської державності, можемо стверджувати, що українці зробили безпосередній вагомий внесок у становлення та розвитку Канади.

У процесі вивчення різних періодів української еміграції нами виявлені важливі, у тому числі з філософської точки зору, загальні риси закордонного українства як особливого соціально-культурного феномена. Це, по-перше, відкритість та толерантність до культур та народів країни-реципієнта, вільна взаємодія з ними; по-друге, відданість національним кореням та спадковий зв'язок між усіма хвилями еміграції у справі збереження та збагачення традицій, віри, мови, духовності; по-третє, взаємодія між українськими діаспорами в усіх куточках світу та збереження відчуття приналежності до української національної культури, відчуття причетності до процесів культуротворення на батьківщині.

Філософський підхід до вивчення еміграції кожного періоду, кожної хвилі дозволив визначити їх особливий онтологічний статус: прагнення до буттєвого вкорінення на новому ґрунті у представників першої хвилі, ситуативний характер другої, іманентно-онтологічний – третьої, втеча до свободи або етнічна еміграція – четвертої, та знову прагнення до вкорінення у представників п'ятої хвилі.

Сьогодні українці метрополії повинні усвідомити, що українські емігранти – це не зрадники, а «агенти впливу» України у світовому соціально-економічному і культурному просторі. У зв'язку з цим необхідно спрямувати культурно-просвітницьку роботу освітян та засобів масової інформації на розуміння українцями природничого, економічного та антропологічного потенціалу власної країни. Адже Україна вміщує цивілізаційні здобутки Сходу та Заходу, демонструючи впродовж історії толерантність та неагресивність. Знаходження на перехресті культур, релігій, цивілізацій загартувало українців. Подібні історичні колізії може витримати лише дуже сильний народ, сміливі воїни, працьовиті та талановиті землероби та ремісники. Сьогодні євразійське «історичне перехрестя» знов пожвавлюється, Україна вкотре стає форпостом Європи у протистоянні цивілізованого світу і нащадків «монгольського рабства» (К. Маркс), а тому значення української культури, української людності у визначенні вектора розвитку людства переживає нове посилення. Нагальним є вивчення досягнень українців у науково-технічних галузях та в культурі шляхом створення науково-популярних передач тощо, адже багато винаходів та відкриттів наших співвітчизників стають відомими під іншими іменами або взагалі офіційно

залишаються без авторства. Крім того, треба знати, що наші емігранти є постійними донорами світу. Саме українці фактично колонізували дику Канаду та Далекий Схід на межі XIX–XX ст., а тепер плідно працюють в Європі, забудовуючи в тому числі піренейську «пустелю». Тобто українці заявили світу про себе як про один з найталановитіших та найпродуктивніших народів. Ірландці, що посідають перше місце у світі по співвідношенню жителів метрополії та емігрантів, пишаються працею своїх співвітчизників закордоном, а ми, на жаль, до сьогодні сприймаємо українських емігрантів інакше.

Узагальнюючи, підкреслимо, що проблема еміграції (у тому числі й української) відрізняється багатством смислів та відкриває необмежені можливості для подальшого її осягнення у полідисциплінарному науковому дискурсі.

Література

1. Вассиян Ю. Твори: Митець із землі зроджений / Ю. Вассиян. – Торонто: Євшан-зілля, 1974. – 127 с.
2. Енциклопедія українознавства / [Гол. ред. В. Кубійович]; Наукове товариство ім. Т. Г. Шевченка у Львові. – Т. 1. – Львів: Молоде життя, 1993. – С. 1-400.
3. Канадський русин. – 1911. – 12 серпня.
4. Субтельний О. Україна. Історія / О. Субтельний. – К.: Либідь, 1992. – 510 с.
5. Тощенко Ж., Чаптыкова Т. Диаспора как объект социологического исследования // Социс. – 1996. – № 12. – С. 32-38.
6. Трощинський В. Українці в світі / В. Трощинський, А. Шевченко. – К.: Видавничий дім «Альтернативи», 1999. – 352 с.
7. Цимбал Т. Буттєвісне укорінення людини / Т. Цимбал. – К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2005. – 219 с.
8. Цимбал Т. Феномен еміграції: досвід філософської рефлексії / Т. Цимбал. – Київ–Кривий Ріг: Видавничий дім, 2012. – 396 с.
9. Hill D. The Opening of the Canadian West. – London, 1967. – P. 230.
10. World Migrant Stock: The 2005 Revision Population Database. – August 11. [Electronic resource]. – URL: <http://esa.un.org/migration/index.asp?panel=1>.

Надійшла до редколегії 27.07.2016

Tatyana Tsymbal, Doctor of philosophical science, Associate Professor, SHEE «Kryvyi Rih National University», Kryvyj Rih, Ukraine.

UKRAINIAN EMIGRATION IN WESTERN CANADA: AN EXPERIENCE OF PHILOSOPHICAL REFLECTION

Abstract. The article presents the experience of philosophical comprehension of the Ukrainian immigration to Western Canada. We tried to analyze some major features of the first flows of emigrants from Ukraine at the end of XIXth – at the beginning of the XXth centuries, and the circumstances of the diaspora's shaping from the perspective of existential rooting. We focused on the Ukrainian contribution to the public and political life of Canadian society.

While stressing the scientific novelty of the research, we also tried to undertake a study founded on the idea of existential rooting. We examined main features of the Ukrainian immigrants' integration in Canadian social and cultural space. Comprehension of this process reveals that Ukrainians came off as one of the most creative and productive nation. Ukrainian emigration as it is stated in the paper is a very complicated and multifaceted phenomenon, from definitions on out to different aspects of genesis, formation of Ukrainian emigration flows to North America in tot and to Western Canada particularly.

Summing up we would like to underline that the problematic of emigration as in the Western so in Ukrainian historiography is characterized by richness of meanings and could provide a means for further researches, especially from an interdisciplinary perspective. Special attention is called to comparative analysis of Ukrainian diaspora's integration in Canadian society along with similar processes of other diasporas in Canada.

Key words: Ukrainian emigration, Western Canada, existential rooting, cultural-historical ground, diaspora